

Gästspel på Finska Operan

Något om Nanny Larsén-Todsen

Finland och Sverige ha bland så mycket annat även det gemensamt, att båda länderna äga en rikedom av vackra sångröster, och följaktligen kunna de också uppvisa en lång rad av framstående konstnärer på sångens område. Många av dessa sångare och sångerskor ha också vunnit internationell berömmelse och räknas bland de verkliga storheterna inom sångens rike. För Finlands del behöver ju endast erinras om namn sådana som Aino Ackté, Maikki Järnefelt, Signe Liljequist, Helge Lindberg bland många andra, och för Sveriges vidkommande tänker man väl främst på de båda »svenska näktergalarna» från förra seklet, Jenny Lind och Kristina Nilsson.

Man behöver emellertid inte gå så långt tillbaka i tiden för att finna svenska sångkonstnärer, som skapat sig ett internationellt berömt namn. De utgöra en hel falang, men den främsta platsen bland dem intages utan gensägelse av den sångerska, som inom några dagar för första gången kommer att låta höra sig inför den erkänt kunniga och fordrande musikpubliken i Helsingfors, nämligen *Nanny Larsén-Todsen*. Egentligen är det ganska egendomligt, att den svenska storsångerskan, som färdats så vida omkring i världen och gästade de stora musikmetropolerna, icke tidigare låtit höra sig i den finländska huvudstaden. Nu kommer hon emellertid att framträda i en av sina glansroller, Brynhilde i »Valkyrian», och säkerligen blir det för båda parterna en intressant och glädjande bekantskap.

Nanny Larsén-Todsen började sin sångarbana vid Stockholms operan, där hon redan från de första debutuppgifterna väckte uppmärksamhet för sina högst ovanliga röstresurser. Här fann man en stor, grann och voluminös, dramatiskt färgad sopranstämma, som berättigade till de största förhoppningar för framtiden. Att dessa förhoppningar icke blott infriats utan t. o. m. överträffats det framgår tydligt nog vid en snabb överblick över Nanny Larsén-Todsens sångarbana.

Vid en föreställning på Stockholmsoperan av August Södermans numera skrinlagda operett »Hin ondes lärospän» för ungefär ett par decennier sedan, utfördes Fiammas parti av en ung sångerska, som nyligen knutits till den kungliga sängscenen. »Hör min svaga stämma» var en flera gånger återkommande fras i den aria, hon hade att sjunga, och åhörarna kunde icke låta bli att draga på smilbandet, när de konstaterade den bjärta kontrasten mellan textens ord och den sjungandes röst — en ovanligt stor och fyllig sopran, som dess lyckliga ägarinna dock ännu icke hade fullt i sin makt. Och mer än en av dem

undrade säkert, vad som en gång månade bliva av den stämman. Den unga sångerskan med den präktiga stämman var ingen annan än Nanny Larsén, sedermera fru Todsen, ett namn, som de operaintresserade snart skulle få möta allt oftare i operarepertoarens största och mest krävande uppgifter, för att till sist få se det stråla från det musikkdramatiska konstemplets högsta tinnar. I närvarande stund står nämligen Nanny Larsén-Todsen som en av samtidens främsta — om ej rent av den allra främsta — Wagnersångerskor.

Under de år Nanny Larsén-Todsen tillhörde Stockholmsoperan var hon en av denna traditionsrika scens förnämsta prydnader och flitigast använda krafter. Hon sjöng därunder så vitt skilda partier som Grevinnan i »Figaros bröllop», Donna Anna i »Don Juan», Agatha i »Friskytten», »Fidelio», »Aida», Marskalkinnan i »Rosenkavaljeren», »Violantha» i Wienkompositören Erich Korngolds på sin tid uppmärksammade ungdomsverk, samt Valentine i »Hugenotterna». Den sistnämnda uppgiften var kanske den, där hon först riktigt visade »lejonklon» i såväl dramatisk som sångligt avseende. Först och främst uppbär hon dock under denna tid alla de stora sopranpartierna i Richard Wagners musikdramer: Elsa, Elisabeth, Senta, Eva, och kanske främst av allt Sieglinde — en glänsande prestation. Men snart väntade de verkligt högdramatiska partierna inom Wagnerrepertoaren — Brynhilde, Isolde, Kundry — och det var framför allt genom sin storstilade tolkning av dem, som hon skulle nå den internationella berömmelsens höjder.

Den första stora och avgörande segern på utländsk botten omkring år 1915 vann Nanny Larsén-Todsen vid en serie Wagnerföreställningar i Holland, närmare bestämt i Amsterdam, där hon bl. a. tilldrog sig stor uppmärksamhet för sin glänsande framställning av Elisabeth i »Tannhäuser». Engagemangsanbuden läto ej heller vänta på sig. Sångerskan stannade dock ännu några år kvar vid Stockholms operan eller till år 1923, då hon av den

italienske mästardirigenten Toscanini inbjöds att sjunga Isoldes parti på italienska vid La Scala i Milano. Det blev en lysande framgång för den svenska sångerskan som därmed med ens klättrade upp i de utvalda Wagnerinterpreternas stjärnklass. Efter framgången i Milano följde ett flerårigt engagemang vid den exklusiva Metropolitanoperan i Newyork, där nya segrar väntade henne. Efter hennes första framträdande på Metropolitan som Isolde i »Tristan och Isolde» skrev Newyorktidningen Morning Posts musikkritiker, att »under denna generation har ingen sjungit denna svåra roll med sådan lätthet, tonskönhet och fullkomlighet i utformningen». Och en kritiker i Philadelphia skrev bl. a.: »Hon har en mycket hög, klar och mäktig röst av skönaste slag samt dramatisk talang av allra högsta rang — hon tillförde sin roll en superbt lämpad scenapparition och gav den helt sin egen personlighets prägel. Hennes Isolde är präglad av originalitet samt enastående konstnärlig skönhet.»

Från Metropolitan gick hennes väg direkt till Bayreuth. Och här, i alla Wagnerdyrkares Mekka, har

Nanny Larsén-Todsen

fru Larsén-Todsen vunnit sina allra största framgångar, och blivit hyllad som samtidens förnämsta Wagner-sångerska. Vid ett tillfälle har hon för en intervjuare berättat, att det för henne var ett stort och oförgätligt ögonblick, när mästarens son, Siegfried Wagner, efter hennes första framträdande som Isolde, med tårar i ögonen tackade henne med orden: »En sådan Isolde har min fader alltid önskat sig men aldrig funnit». Och då hon första gången sjöng Brynnhilde i Richard Wagners Festspielhaus ägnades hon ej blott av de entusiastiska åhörarna utan även av den tyska musikkritiken en översvallande hyllning. Bl. a. skrev en Leipzigtidning att »i slutscenen stod hela salongen med återhållen andedräkt i denna konstnärinnas bann». Och Deutsche Allgem. Zeitung förklarade, att denna konstnärinna är ett sant under i fråga om stämmans fyllighet och skönhet — på årtal har man icke hört en sådan Brynnhilde». Och en annan tidning omtalade att »hon var det dagliga samtalsämnet i Bayreuth, snart kommer hon att vara det i hela Tyskland, ja, i hela världen».

Den spådomen gick i uppfyllelse. Nanny Larsén-Todsen har sjungit på alla Europas stora operascener — Berlin, München, Wien, London, Paris etc. och överallt hälsats som en konstnärinna av sällsynt monumentala mått. De yttre tecknen på hennes framgång och berömmelse ha icke heller uteblivit. Först och främst bär hon titel kungl. svensk hovsångerska, och därjämte har hon dekorerats med en stor mängd ordnar och utmärkelsetecken. När en intervjuare helt nyligen undrade, om hon ej var Sveriges mest dekorerade dam, omtalade hon skrattande, att hon innehade ej mindre än fjorton olika dekorationer. Främst bland dessa sade hon sig uppskatta den medalj konung Gustaf förlänat henne att bäras i Serafimerordens band — en sällsynt och ytterst förnämlig utmärkelse. Vidare har hon hugnats med Hederslegionen, vilken utom av henne innehaves av två svenska damer till, den ena av dessa är f. ö. Selma Lagerlöf.

För endast någon vecka sedan firade fru Larsén-Todsen sitt 25-årsjubileum som sångerska vid en föreställning på Stockholms opera. Hon utförde därvid ett av sina glanspartier, vilket hon också kommer att sjunga vid sitt gästspel i Helsingfors, nämligen Brynnhilde i »Valkyrian», och blev därvid föremål för en storartad hyllning.